

Endringsforslag lokal forskrift om slamtømming

Forslag til forskriftstekst er vist i grå bokser. Tekst på hvit bakgrunn er forklaringer og begrunnelser.

Forurensningsloven § 9 gir forurensningsmyndigheten anledning til å fastsette forskrift. Kommunens forskriftshjemmel for tømming av slam og gebyr for tømmingen er gitt i forurensningsloven § 30 tredje ledd (tømmeordningen) og § 34 annet ledd, annet punktum (gebyr) via henvisningen i § 26 fjerde ledd om at disse avfallsbestemmelsene gjelder tilsvarende for slamtømming. I henhold til forurensningsloven § 30, tredje ledd, første punktum, har kommunene anledning til å fastsette lokal forskrift dersom det er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av septikslam.

Kommunen vurderer at forskrift er nødvendig for å få til en hensiktsmessig tømmeordning for slam. Lokal forskrift vurderes hensiktsmessig ettersom andre virkemidler (f.eks. enkeltvedtak eller veiledning) ikke fungerer godt nok for å nå målsettingene i forurensningsloven § 30.

Forskrift om tømmeordning for slam fra mindre avløpsanlegg og betaling av gebyr for tjenesten, XX kommune, XX

Gitt med hjemmel i forurensningsloven § 26 fjerde ledd jf. § 30 tredje ledd og § 34 annet ledd, og forurensningsloven § 26, jf. § 30 tredje ledd, jf. § 79 annet ledd.

§ 1. Formål

Forskriften skal hindre forurensning ved å legge til rette for en hensiktsmessig og hygienisk tømming av slam fra mindre avløpsanlegg.

Forskriften skal gi grunnlag for å beregne gebyr som skal dekke kommunens kostnader forbundet med tømmeordningen.

Bakgrunn for forslaget

Kontrollert tømming av slam og avløpsvann skal sikre en god og stabil drift av mindre avløpsanlegg. Kommunal tømming skal hindre at forurensning fra mindre avløpsanlegg fører til helseskade eller helsemessige ulemper, går ut over trivsel eller skader naturens evne til produksjon og selvfornyelse.

Konsekvenser av forslaget

Ingen konsekvenser, formålsparagrafen gir ingen direkte bestemmelser.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for bolighus, hytter og lignende i XX kommune med innlagt vann, som ikke er tilknyttet offentlige avløpsnett. Kommunen kan unnta bygning hvor avløpsanlegget er koblet ut og vannforsyningen er avstengt.

I spesielle tilfeller kan kommunen etter søknad gjøre unntak fra forskriften.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 30 tredje ledd, jf. § 26 fjerde ledd: Nødvendige bestemmelser for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall.

Bakgrunnen for forslaget

Kommunen kan bare fravike sin egen forskrift, hvis forskriften eksplisitt åpner opp for det. Dette følger av forvaltningsloven § 40.

Det finnes omtrent 8 000 private avløpsanlegg i Tilsynets samarbeidskommuner. I tillegg vil det komme nye anlegg i forbindelse med nybygg og oppgradering av standard på hytter mv. De fleste anleggene har standardløsninger, men det vil være anlegg som vil ha behov for særskilte ordninger. Særskilte ordninger kan gjelde tømmehyppighet, adkomst eller andre forhold. Tilsynet mener kommunene bør ha hjemmel til å gjøre unntak i slike spesielle tilfeller. Det bør derfor være en unntaksbestemmelse som ivaretar dette.

Konsekvenser av forslaget

Tilsynet kan ikke se at forslaget vil få vesentlige konsekvenser for anleggseier, Tilsynet eller kommunene, utover det som er beskrevet over.

Noen eksisterende forskrifter har en paragraf med definisjoner, men det foreslås ikke her.

Kommunen har ikke hjemmel til å endre på forståelsen av begreper i forurensningsforskriften gjennom sin lokale forskrift. I veiledningen kan kommunen gjengi definisjonene i forurensningsforskriften og Miljødirektoratets kommentar til disse og også forklare andre begreper, hvis det er behov for dette.

§ 3. Tvungen tømmeordning

Kommunen skal sørge for tømming av avløpsanlegg, uansett hvor ofte systemet må tømmes. Kommunen kan gjennomføre dette i egen regi eller ved avtale med entreprenør.

Forurensningsforskriften §11-3 f definerer avløpsanlegg slik:

Ethvert anlegg for håndtering av avløpsvann som består av en eller flere av følgende hovedkomponenter: avløpsnett, renseanlegg og utslippsanordning.

Bestemmelsen er tatt inn som en presisering av forurensningsloven § 26. Kommunen har ifølge forurensningsloven § 26 plikt til å sørge for tømming av slam fra private avløpsanlegg, derfor er det egentlig ikke behov for denne bestemmelsen. Den tas likevel med fordi noen eksisterende forskrifter har satt begrensninger på kommunens plikt, særlig når det gjelder tømming av minirensesanlegg og anlegg som trenger særlig hyppig slamtømming

Bakgrunn for forslaget

Minirensesanlegg omtales ikke i § 26, antagelig fordi anleggstypen ikke var vanlig den gangen lovbestemmelsen ble formulert. Praksis i mange år har likevel vært at minirensesanlegg tømmes gjennom den kommunale tømmeordningen.

For anlegg med særlig hyppig tømming har noen kommuner holdt ekstratømminger utenfor kommunens tømmeordning. Tilsynskontoret oppfatter at hovedårsaken til dette var at kommunens system for fakturering var vanskelig å tilpasse til hyppige tømminger. Praksis i dag er at alle tømminger skjer gjennom kommunens tømmeordning. Det anses viktig å ha oversikt over anlegg som trenger særlig hyppig slamtømming. Tilsynskontoret fakturerer utført slamtømming etterskuddsvis.,

Tømmeordningen må være fleksibel nok til å dekke tømmebehovet til alle typer avløpsanlegg. Bestemmelsen skal bidra til å sikre:

- At kommunen overholder sin plikt i forurensningsloven § 26 jf. § 30 tredje ledd annet punktum: «uten kommunens samtykke må ingen samle inn husholdningsavfall».
- Kommunen har oversikt på tømmehistorikken
- som er nødvendig for å planlegge og utføre regelmessig tømming/tømmeprogram, endre tømmehyppigheten og behandle søknader om unntak fra pålagt tømming.
- Kommunen har gjennom inngått kontrakt mulighet til å føre kontroll med firma som utfører slamtømminger.
- Sikre at kommunens slammottak/renseanlegg har kontroll på mengde og kvalitet på septikslam som mottas.
- Kommunens slamrenovatør slipper bomturer.
- Tanksystem ikke tømmes oftere enn nødvendig.
- Ulovlige anlegg og eventuelle avvik blir rapportert til kommunen.

Den kommunalt engasjerte tømmeentreprenøren utfører samtidig deler av tilsynet med avløpsanleggene. Denne delen av tilsynet gjennomføres i forbindelse med slamtømmingen og rapporteres til Tilsynskontoret kontinuerlig. Den kommunale tømmeordningen gir også nyttig informasjon om mengde slam og sikrer at slammet leveres til godkjent mottak. Dette registreres fortløpende og overføres automatisk til Tilsynets dataregister.

Konsekvenser av forslaget

Vi ser ingen praktiske endringer for anleggseierne sammenliknet med dagens praksis. For avløpsanlegg som trenger særlig hyppig tømming, vil eier ha bedre forutsigbarhet på tømmekostnadene når alle tømminger skjer gjennom kommunens ordning.

§ 4. Tømmefrekvens

Avløpsanlegg skal tømmes etter behov. Tømming skal foretas i tråd med utslippstillatelsen og brukerveiledningen.

- a) Slamavskillere tilknyttet helårsbolig eller fritidsbolig skal tømmes helt for slam etter behov, ikke sjeldnere enn henholdsvis hvert andre og fjerde år.
- b) Minirenseanlegg tømmes etter behov basert på målinger ved service/tilsyn, eller anbefalinger i teknisk godkjenningssdokument.
- c) Gråvannsanlegg og andre prefabrikkerte avløpsløsninger tømmes etter anbefaling fra servicetekniker eller leverandør.
- d) Tette oppsamlingstanker skal tømmes minst årlig.

Hyppigere tømming kan være aktuelt f.eks. der avløpsanlegget er mindre enn anbefalingene i nasjonale veiledere o.l.

Ansvarlig skal føre tilsyn med anlegget og melde fra til kommunen ved behov for hyppigere tømming. Kommunen kan også kreve å foreta hyppigere tømming.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 30 tredje ledd, jf. § 26 fjerde ledd: Nødvendige bestemmelser for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport.

Bakgrunn for forslaget

For å hindre forurensning er det viktig at alle avløpsanlegg får slamtømming til riktig tid. Dette innebærer at hyppighet for slamtømming må tilpasses hvert enkelt anleggs dimensjonering og belastning.

Sammenliknet med eksisterende forskrifter, foreslås en mer fleksibel ordning med tanke på tømmetidspunkt. Det foreslås presisering av minimums tømme krav for ulike anleggstyper. For slamavskillere er ordlyden lik det som står i den nasjonale forurensningsforskriftens § 12-13, andre ledd.

Minirensanlegg og andre prefabrikkerte avløpsanlegg blir vanligere, samtidig som de ulike typene anlegg har ulike tømme krav. Tilsynet finner det hensiktsmessig å presisere at tømme hyppigheten skal baseres på målinger ved service/tilsyn, eller anbefalinger i teknisk godkjenningsdokument. Alternativt må leverandørens anbefaling benyttes. Noen anlegg har slamtørker (produserer tørt slam), og her gjennomføres det normalt ikke slamtømming. Det tas hensyn til disse i § 4 b). Ved driftsuregelmessigheter kan det likevel være behov for tømming av anlegg med slamtørker. Tømmingen skal da gjennomføres som del av tømme ordningen, og dette er også dagens praksis.

Tilsynet har erfart at de aller fleste tette tanker har behov for hyppigere tømming enn én gang per år. Utsiktet utslipp fra tette tanker pga. overløp eller lekkasjer medfører smittefare og forurensning.

Konsekvenser av forslaget

Forslaget tilsvarer dagens allerede etablerte praksis. Endringen vil ikke ha økonomiske konsekvenser for flertallet av anleggseierne.

§ 5. Tilrettelegging for tømming av slam

Ansvarlig for anlegget skal sørge for at anlegget er lett tilgjengelig for tømming med tilfredsstillende adkomst. Når avløpsanlegget er plassert innendørs, skal tømme firmaet gis adgang til rommet.

Adkomstvei skal ha kurvatur, stigningsforhold, bredde og bæreevne til å tåle kjøring med tømme bil. Adkomstvei skal være ryddet i bredde og høyde slik at tømme bil kan komme uhindret frem. Tømme bil må kunne snu forsvarlig eller rygge inn uten problemer. Om vinteren skal veien og eventuell snuplass være brøytet og om nødvendig strødd. Avløpsanlegget skal plasseres maksimalt 25 m fra kjørevei og løftehøyden ved slamtømming skal være maksimalt 5 m.

Kumlokk skal ha enkel adkomst og være fritt tilgjengelige til enhver tid. Det skal ikke innebygges eller tildekkes. Det skal ikke plasseres gjenstander på kumlokk. Lokket må kunne håndteres av én person uten bruk av maskiner. Kumlokk skal være sikret mot inntrenging av overflatevann og uønsket adgang.

Tette tanker skal ha varsling ved høy vannstand, for å hindre uhellsutslipp og utrykninger fra tømme firma.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 30 tredje ledd, jf. § 26 fjerde ledd: Nødvendige bestemmelser for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall.

Bakgrunn for forslaget

Hjemmelen for å gi forskrifter om slamtømming omfatter ikke anleggseiers plikt til å sørge for at anlegget blir tømt, men hvordan kommunen innretter sin tømme tjeneste. Kommunen må fastsette tømme frekvens og eventuelle vilkår om tilgjengelighet i utslippstillatelser, men kan også når det er hensiktsmessig fatte enkeltvedtak med hjemmel i ny slamtømme forskrift.

I forbindelse med tømming av avløpsanlegg får Tilsynet meldinger dersom tømme firmaet har problemer med framkommelighet. Dette kan ofte være at den private veien har trær/kvister som

henger inn i veibanen og kan skade kjøretøyet. Tilsynet må i slike tilfeller kontakte eier og be om at veien ryddes. Det er ønskelig at anleggseierens plikt til å rydde veien hjemles tydelig slik at dette ikke blir gjenstand for diskusjon.

Dersom avløpsanlegg tilhørende f.eks. hytter ikke er i bruk eller ikke trenger tømning om vinteren, vil det godtas at veien ikke er brøytet og strødd. Det er imidlertid også en del anlegg som trenger tømning hvor veien ikke er fremkommelig vinterstid. For å unngå mye ekstraarbeid og medfølgende ekstraavgifter for anleggseier, er det viktig å presisere dette. Dersom slike problemer utarter seg, må Tilsynskontoret gå i dialog med eier om utbedring av enten vei eller avløpsanlegg.

I forbindelse med tømning og tilsyn oppdages kumlokk som er ødelagt eller laget av materialer som ikke holder overflatevann (regn, snø) ute. Det er viktig å hindre hydraulisk overbelastning fra overflatevann for å unngå unødvendig hyppig tømning. Det er også viktig å sikre at mennesker, dyr og uønskede gjenstander ikke havner i en kum.

Tunge betonglokk kan være en sikring i seg selv, men må likevel kunne håndteres av en voksen person (slamtømmer). Et lokk av glassfiber er for eksempel ikke tilstrekkelig sikret dersom det ikke finnes en «barnesikker» låseanordning. Anleggseier er i tillegg ansvarlig for at kumlokk er sikret slik at de ikke er farlige for små barn eller dyr, jmfør Plan- og bygningsloven § 28-6.

Det ønskes en tydeligere hjemmel for varsling ved høy vannstand på tette tanker. Dette er viktig for å hindre uhellsutslipp og Tilsynet anbefaler også i dag at det installeres slik varsling. Vi opplever også at de som har tett tank ikke oppdager at tanken er full før det er for sent. Dette medfører en forurensningsrisiko, en lite miljøvennlig uttrykning fra slamtømmefirma samt et unødvendig uttrykkningsgebyr som belastes ansvarlig.

Kumlokk må være fritt tilgjengelig til enhver tid slik at tømmefirmaet unngår bomtur.

Konsekvenser av forslaget

Utover hva som er nevnt over, forventes ikke forslaget å ha vesentlige konsekvenser for anleggseier.

§ 6. Varsling og gjennomføring av tømning

Varsel om når tømning skal foretas, blir gitt hver enkelt abonnent av slamtømmer.

Den som utfører tømning, har rett til å plassere nødvendig utstyr på eiendommen for å få utført tømningen. Tømning skal utføres slik at beboer ikke sjeneres unødig av støy, lukt o.l. Avløpsanlegg skal forlates i lukket stand og grunder, porter og dører skal lukkes, eventuelt låses.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 30 tredje ledd, jf. § 26 fjerde ledd: Nødvendige bestemmelser for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport.

Bakgrunn for forslaget

Bakgrunn for forslaget er for å gi den ansvarlige tid til å følge opp sine plikter nevnt ovenfor. Kommunen er avhengig av god informasjonsflyt til anleggseiere for å få til en hensiktsmessig slamtømning.

Konsekvenser av forslaget

Forslaget gjenspeiler dagens praksis, og vi ser ikke at det få vesentlige konsekvenser.

§ 7. Gebyr

Kommunen fastsetter gebyrregulativ for tømming. Regulativet med gebyrsatser vedtas av kommunestyret.

Gebyrsatsene skal utmåles med utgangspunkt i at gebyrene skal dekke kommunens utgifter til tjenesten fullt ut, uten å gi overskudd. Eventuelt overskudd eller underskudd innarbeides i gebyrgrunnlaget for senere budsjettår.

Gebyret fastsettes per anlegg og fordeles på tilknyttede bygninger. Gebyret betales etterskuddsvis per tømming.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 34 annet ledd, annet punktum, jf. § 26 fjerde ledd: Beregning av gebyr.

Bakgrunn for forslaget

Forurensningsloven § 34, jf. § 26 fjerde ledd, pålegger kommunene å fastsette gebyr som fullt ut dekker kostnadene for tømming av slamavskillere, privet m.v. Kommunen er dermed forpliktet til å kreve gebyr for sitt arbeid med slamtømning. For å slippe å fatte enkeltvedtak overfor hver enkelt gebyrbetaler, kan kommunen fastsette i forskrift hvordan gebyrene skal beregnes. På denne måten vil gebyret som den enkelte skal betale følge direkte av forskriften, og kommunen slipper å fatte enkeltvedtak overfor hver enkelt gebyrbetaler.

Det praktiseres i dag etterskuddsvis gebyr, og dette anses enklest fordi ulike anleggstyper kan ha meget ulik tømmehyppighet.

Konsekvenser av forslaget

Ingen konsekvenser, kun presisering av dagens praksis.

§ 8. Straff

Brudd på forskriften straffes med bøter etter forurensningsloven § 79, 2. ledd.

Kommunen har hjemmel i forurensningsloven § 79, andre ledd.

Bakgrunn for forslaget

Som for andre straffbare handlinger må overtredelsen anmeldes til politiet, som kan utstede en bot i form av et forelegg.

Konsekvenser av forslaget

Ingen konsekvenser, kun presisering av dagens praksis.

§ 9. Ikrafttreden

Denne forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx. Samtidig oppheves forskrift FOR-20xx-xx-xx-xxxx for tidligere XX kommune.

Bakgrunn for forslaget

Alle forskrifter må ha bestemmelse om ikrafttreden.

Konsekvenser av forslaget

Ingen

Vedlegg: Utdrag fra forurensningsloven

§ 26.(kommunal tømning av slam fra slamavskillere (septiktanker), privet m.v.)

Kommunen skal sørge for tømning av mindre renseanlegg som slamavskillere og samlekkummer for avslamming av sanitært avløpsvann og overvann. Det samme gjelder for oppsamlingstanker med ubehandlet sanitært avløpsvann.

Kommunen skal også sørge for nødvendige anlegg for tømning av avløpsvann fra bobiler, fritidsbåter m.v.

Kommunen skal sørge for tømning av privet i tettbygd strøk, og utenfor tettbygd strøk i den utstrekning kommunen bestemmer det.

Reglene i § 30 om kommunal avfallsinnsamling og i § 34 om avfallsgebyrer får tilsvarende anvendelse ved tømning av slamavskillere, privet m.v. Kommunens plikter etter første ledd skal likevel gjelde både i og utenfor tettbygde strøk.

Blir sanitært avløpsvann ledet gjennom slamavskiller til renseanlegg, kan forurensningsmyndigheten kreve slamavskilleren utkoblet.

§ 30.Kommunal innsamling av husholdningsavfall m.v.

Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfellet pålegge kommunene å innføre ordninger for sortering av avfallet. Et slikt pålegg må baseres på en samlet vurdering av kostnadene dette vil innebære i forhold til de miljøfordeler som oppnås.

Kommunen kan gi forskrifter om at den kommunale innsamling bare skal gjelde i tettbygd strøk, at visse slag husholdningsavfall skal holdes utenfor den kommunale innsamling, og at visse slag avfall skal holdes adskilt. Kommunen kan etter søknad unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamling.

Kommunen kan gi forskrifter som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall. Uten kommunens samtykke må ingen samle inn husholdningsavfall. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak bestemme at kommunens samtykke ikke er nødvendig.

§ 34.(avfallsgebyr)

Kommunen skal fastsette gebyrer til dekning av kostnader forbundet med avfallssektoren, herunder innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling, etterkontroll m.v. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene. Med kostnader menes både kapitalkostnader og driftskostnader. For avfall som kommunen har plikt til å samle inn, motta og/eller behandle etter §§ 29, 30 eller 31 må gebyret ikke overstige kommunens kostnader.

Kommunene bør fastsette differensierte gebyrer, der dette vil kunne bidra til avfallsreduksjon og økt gjenvinning. Forurensningsmyndigheten kan fastsette forskrifter om beregning av gebyrene.

Avfallshåndtering etter § 35 omfattes ikke av denne bestemmelsen.

Gebyr skal betales av den som eier en eiendom som omfattes av ordning for innsamling av avfall eller tømning av slamavskiller, privet m.v. etter loven her. Dersom eiendommen er festet bort for 30 år eller mer, skal likevel festeren svare gebyret om ikke annet er avtalt. Det samme gjelder når festeren har rett til å få festet forlenget, slik at den samlede festetid blir mer enn 30 år.

Avfallsgebyr med påløpte renter og kostnader er sikret med lovbestemt pant etter panteloven § 6-1. Om renteplikt ved for sen betaling, tilbakebetaling og inndrivelse av avfallsgebyr gjelder reglene i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane §§ 26 og 27 tilsvarende.